

3. Bolesław Prus - "Lalka"

Alexander Głowacki

"Przedstawienie polskich idealistów na tle społecznego rozkładu"

EPOKA: POZYTYWIZM
RODZAJ: EPIKA
GATUNEK: POWIEŚĆ REALISTYCZNA
CZAS I MIEJSCE POWSTANIA UTWORU: WARSZAWA, 1890r.
GŁÓWNI BOHATEROWIE: STANISŁAW WOKULSKI, J. ŁĘCKA, J. RZECKI, S. SOCHOCKI, T. ŁĘCKI, PRZESŁAWA ZASŁAWSKA
MYŚL PRZEWODNIA: WIZERUNEK WARSZAWY I POLSKIEGO SPOŁECZEŃSTWA, PRZEDSTAWIENIE POLSKICH IDEALISTÓW

1. GENEZA UTWORU

• Powieść zrodziła się z rozczarowaniem pisarza kondycją polskiego społeczeństwa. Po raz pierwszy została wydrukowana w warszawskim piśmie "Kurier codzienny" (1887-1890). Wydanie książkowe ukazało się w 1890r. w Warszawie.

• Autor sam określił cel powieści, którym było "przedstawienie polskich idealistów na tle społecznego rozkładu". Prus starał się uchwycić moment wielkiego cywilizacyjnego przełomu, czasu zmian politycznych, społecznych, światopoglądowych oraz wielkich przemian w systemie wartości współczesnych mu ludzi. Pierwszy tytuł powieści brzmiał "Trzy pokolenia". Chodzi tu o pokolenie romantyków - RZECKI, pozytywistów - SOCHOCKI, pokolenie epoki przejściowej - WOKULSKI.

• B. Prus w listach wspomina że w gazecie przeczytał epizod sądowy dotyczący kradzieży balu. Wykorzystał go w utworze.

2. CZAS I MIEJSCE AKCJI

→ Akcja utworu toczy się w latach 1878-1879 w Warszawie, momentami zostaje przeniesiona do Zastawki i Pomyza. W powieści występują retrospekcje czasowe związane z "Pamiętnikiem starego subiekta" obejmują one wydarzenia wiosny ludów w 1848r., przygotowania do powstania styczniowego, oraz samo powstanie w 1863r. Ponadto Rzecki odwołuje się do wspomnień ojca dotyczących kampanii napoleońskiej (XVIII/XIX w.).

→ B. Prus z dużą obiektywnością odtworzył realia współczesnej mu stolicy, znakomicie oddał klimat i atmosferę Warszawy. Utwór można traktować jako przewodnik po współczesnej autorowi Warszawie.

"Lalka" jest powieścią realistyczną, ponieważ autor umieszcza akcję w kontekście wydarzeń historycznych. Czytelnik obywatelnie wie kiedy rozgrywa się opisywane wydarzenia. W "Lalce" umieszczone są wszystkie sfery społeczne Warszawy (od arystokracji i mieszczaństwa po biedotę).

3. GŁÓWNE WĄTKI W "LALCE"

→ wątek miłosny, najbardziej widoczny wątek w powieści. Dotyczy on przede wszystkim Stanisława Wokulskiego i Izabelli Łęckiej, ale jest jeszcze kilka innych par, związanych osób z Wokulskim (Stawoska) oraz z Łęcką (Storcki, przygodni adoratorzy).